

3 Hours

Total Marks-100

NB:

1. All questions are compulsory
सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2. Each questions carry 20 marks.
प्रत्येक प्रश्नाला २० गुण आहेत.

Q.1 Define Foreign Policy and discuss various factors that influence making of foreign policy in India
परराष्ट्र धोरण म्हणजे काय ? भारतातील परराष्ट्र धोरणावर प्रभाव टाकणाऱ्या विविध घटकांवर चर्चा करा.

OR/ किंवा

Q.2 Discuss in detail factors responsible for changing nature of Diplomacy in the modern world
आधुनिक जगात राजनयाचे स्वरूप बदलण्यास जबाबदार असलेल्या घटकांची सविस्तर चर्चा करा
Trace the major areas of cooperation in India-Russia relationship
भारत-रशिया संबंधांमधील सहकार्याच्या प्रमुख क्षेत्रांचा मागोवा घ्या.

OR/ किंवा

Q.3 Examine the problems and prospects in India-US relationship
भारत-अमेरिका संबंधातील समस्या आणि संधींचे परीक्षण करा
Critically analyze the role of SAARC in achieving regional cooperation
प्रादेशिक सहकार्य साध्य करण्यासाठी सार्कच्या भूमिकेचे चिकित्सक विश्लेषण करा

OR/ किंवा

Q.4 Comment on India-Pakistan relationship with emerging issues of cooperation and conflicts in it.
भारत-पाकिस्तान संबंधातील सहकार्य प्रस्थापनेच्या आणि संघर्षाच्या मुद्द्यांवर भाष्य करा.
Examine the contribution of India in the functioning of United Nations
संयुक्त राष्ट्रसंघातील भारताच्या योगदानाचे परीक्षण करा

OR/ किंवा

Q.5 Bring out in detail contribution of ASEAN in the development of the region.
प्रादेशिक विकासातील आसियानचे योगदान तपशीलवार सांगा.

- Write short notes on any two of the following
- a. Functions of Diplomacy
राजनयाची कार्ये
  - b. Emerging areas of conflict in India-Bangladesh relationship
भारत बांगलादेश संबंधातील संघर्षाचे उभरते मुद्दे
  - c. Major issues in India-China relations
भारत-चीन संबंधातील प्रमुख समस्या
  - d. India's Act East Policy
भारताचे पूर्व कृती धोरण